

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **R. S. (S.)**

uniewinnionego od zarzutów popełnienia czynów zakwalifikowanych z art. 286 § 1 k.k.,

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 539e § 1 k.p.k.),

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 3 czerwca 2024 r.,

skargi obrońcy na wyrok sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 21 grudnia 2023 r., sygn. IV Ka 1531/23,

uchylający w części wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z dnia 9 maja 2023 r., sygn. II K 1052/18/N, i w tym zakresie

przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. skargę oddalić;

2. obciążyć oskarżonego R. S. kosztami sądowymi postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z dnia 9 maja 2023 r., sygn. II K 1052/18/N, R. S. został uniewinniony od zarzutu popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. polegającego na tym, że w okresie od stycznia 2012 r. do 23 marca 2012 r. w R. , w wykonaniu z góry

powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził A. Z. i M. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie odpowiednio: 104.400 zł i 4.800 zł za pomocą wprowadzenia ich w błąd co do zamiaru przeznaczenia ww. kwoty na zapobieżenie sprzedaży przez licytację publiczną gospodarstwa rolnego A. Z. w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. R. M. do sygnatury akt II KM 900/09 (pkt I subsydiarnego aktu oskarżenia) oraz od zarzutu popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. polegającego na tym, że 4 grudnia 2012 r. w R. , w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził A. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 800 zł za pomocą wyzyskania jego błędu co do zamiaru podjęcia się przez oskarżonego czynności obrończych na rzecz pokrzywdzonego (pkt II subsydiarnego aktu oskarżenia) (*pkt I*), a także rozstrzygnął w przedmiocie kosztów postępowania (*pkt II i III*).

Rozstrzygnięcie to zostało poddane kontroli odwoławczej na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, który zaskarżył wyrok sądu pierwszej instancji w całości — na niekorzyść oskarżonego R. S.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 21 grudnia 2023 r., sygn. IV Ka 1531/23, uchylił zaskarżony wyrok sądu *a quo* i umorzył postępowanie co do czynu zarzucanego w punkcie II aktu oskarżenia wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela, a co do czynu zarzucanego w punkcie I aktu oskarżenia sprawę R. S. przekazał Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie do ponownego rozpoznania.

W skardze na wyrok sądu odwoławczego zaskarżony w części uchylającej wyrok sądu *meriti* co do czynu zarzucanego oskarżonemu w punkcie I aktu oskarżenia na korzyść oskarżonego R. S. , obrońca zarzuca orzeczeniu sądu *ad quem*, na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na jego treść, tj.: art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. przez to, iż w składzie orzekającym Sądu Okręgowego w Krakowie znajdowali się sędzia S. P. i sędzia M.F., którzy powołani zostali na urzędy sędziów Sądu Okręgowego w Krakowie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., co doprowadziło do nienależytego obsadzenia sądu i w

konsekwencji do niezapewnienia oskarżonemu prawa do rzetelnego procesu (art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) (*pkt 1*) oraz art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie w części wyroku sądu pierwszej instancji mimo braku ku temu przesłanek, a w szczególności bez uzupełnienia postępowania dowodowego, co do wysokości roszczeń egzekwowanych wobec A. Z. na dzień, gdy rozpoczął odbywanie kary pozbawienia wolności oraz jakie były losy tytułów wykonawczych w sprawie A. Z. po licytacji i jaką korespondencję doręczył mu komornik w okresie pobytu w zakładzie karnym (*pkt 2*).

W konkluzji autor skargi na wyrok sądu odwoławczego wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę oskarżonego R. S. skarga na wyrok sądu odwoławczego okazała się oczywiście bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Jeśli chodzi o sformułowany w skardze na wyrok sądu odwoławczego zarzut wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., to w pierwszej kolejności należy przypomnieć, że w myśl utrwalonej już linii orzeczniczej Sądu Najwyższego „[...] zgodnie z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U2/20, który w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP ma moc powszechnie obowiązującą, uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I–4110–1/20, nie wiąże formalnie sędziów Sądu Najwyższego, natomiast zawarte w niej myśli mogą być wykorzystywane w praktyce orzeczniczej w granicach normalnych sposobów wykładni prawa” (tak m. in. postanowienia SN z dnia 3 listopada 2021 r., sygn. IV KO 86/21 czy 28 lutego 2023 r., sygn. III KK 23/23).

Traktując zawarte w uchwale myśli mogą „w granicach normalnych sposobów wykładni prawa” należy wskazać, że wykreowano w tym rozstrzygnięciu — tj. w uchwale z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I–4110–1/20 — nieznane dotąd polskiemu prawu procesowemu znaczenie bezwzględnej przyczyny odwoławczej stypizowanej w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w dodatku w sposób

pozbawiony logicznych podstaw dokonano zatarcia wyraźnej różnicy normatywnej pomiędzy konstrukcją dwóch odrębnych instytucji procesowych, tj. tzw. względnych podstaw odwoławczych (art. 438 k.p.k.) i bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 k.p.k.). W odniesieniu do niektórych grup sędziów *de facto* uznano, że powołanie na urząd sędziowski w postępowaniu z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) prowadzi do zaktualizowania się bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jednakże zastrzeżono jednocześnie, że wskazana bezwzględna przyczyna odwoławcza ma charakter ruchomy i całkowicie względny, bowiem w stosunku do określonej kurii sędziów występuje w nietypowej, sprzecznej z istotą instytucji bezwzględnych przyczyn odwoławczych subiektywnej, ocennej postaci procesowej, tj. wymaga dokonania uprzedniej oceny, że wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Zatem z jednej strony wskazana uchwała interpretacyjnie wykreowała w ramach katalogu bezwzględnych przyczyn odwoławczych przyczynę odwoławczą o wyrażnie względnym charakterze, z drugiej zaś strony prawotwórczo zmodyfikowała wyraźny i nigdy przez jursyprudencję niekwestionowany zakres normatywny art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wykładnia przyjęta przez Sąd Najwyższy w uchwale trzech izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (recypowana następnie w licznych innych orzeczeniach, w tym m. in. w powołanej w skardze na wyrok sądu odwoławczego uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. sygn. I KZP 2/22) powoduje, że uchybienie wskazane w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w odniesieniu do sędziów sądów powszechnych w stanie faktycznym opisanym w pkt. 2 uchwały należy obecnie traktować jako materialne w tym sensie, że w odniesieniu do sytuacji ustrojowej sędziów sądów powszechnych w pryzmacie należytej obsady sądu z punktu widzenia stwierdzenia zmaterializowania się

bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., konieczne staje się wykazanie przez skarżącego w toku kontroli odwoławczej wpływu określonych, wskazanych w uchwale trzech izb Sądu Najwyższego zaszłości na rzetelność procesu ocenianą przez pryzmat dochowania standardów niezawisłości i/lub bezstronności sądu.

Sąd Najwyższy wskazał w uzasadnieniu uchwały m. in. na to, że mechanizm ustalania przesłanek stosowania art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. cyt.: „powinien [w:] szczególności] polegać na ocenie zarówno stopnia wadliwości poszczególnych postępowań konkursowych, jak też okoliczności odnoszących się do samych sędziów biorących w nich udział oraz charakteru spraw, w których orzekają lub orzekały sądy z ich udziałem. Nie jest zatem wykluczone, że mimo powstania zasadniczych wątpliwości co do tego, czy dochowany zostaje standard niezawisłości i bezstronności danego sędziego uczestniczącego w składzie sądu ze względu na objęcie przez niego urzędu w postępowaniu konkursowym przeprowadzonym w sposób ustalony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, to w konkretnych okolicznościach wątpliwości te nie zostaną potwierdzone, co będzie równoznaczne z koniecznością przyjęcia, że skład sądu z jego udziałem spełnia minimalne wymagania dla zachowania niezawisłości i bezstronności” (pkt. 47 uchwały, por. także rozwinięcie kryteriów ustalania istnienia okoliczności o których mowa w pkt. 2 uchwały w części VII-mej, pkt 53 uzasadnienia uchwały). Spoczywał więc na autorze skargi na wyrok sądu odwoławczego wniesionej w sprawie obowiązek nie tylko wskazania, ale także i wykazania (w sposób harmonizujący z pkt. 2 uchwały trzech izb Sądu Najwyższego) tego, w jaki sposób „wadliwość procesu powoływania [sędziego sądu powszechnego] prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności” (*podkr. – SN*). W świetle stanowiska wyartykułowanego w pkt. 2 powołanej uchwały trzech izb Sądu Najwyższego nieodzwonne jest wskazanie i uprawdopodobnienie w środku odwoławczym (nadzwyczajnym środku zaskarżenia), że okoliczności powołania na stanowisko sędziego sądu powszechnego mogły mieć wpływ w konkretnych

okolicznościach sprawy na dochowanie przez skład orzekający z udziałem sędziego sądu powszechnego standardu niezawisłości i bezstronności. Warunkiem skuteczności kasacji opartej na zarzucie zmaterializowania się w postępowaniu uchybienia kwalifikowanego z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w odniesieniu do sędziego sądu powszechnego jest więc wskazanie przez autora nadzwyczajnego środka zaskarżenia oraz poddanie dokładnej analizie tego, jakie konkretne zaszłości z procesu powołania sędziego sądu powszechnego miały w danym przypadku tak istotny wpływ, że niemożliwie było dochowanie w danej sprawie standardu niezawisłości i bezstronności sądu przewidzianego w aktach normatywnych wskazanych w treści pkt. 2 uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r.

Potencjalne naruszenie standardu rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w konkretnej sprawie jako bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. winno zatem być rozpatrywane w kategoriach uchybienia tożsamego co do istoty procesowej z względną przyczyną odwoławczą, co zostało szczegółowo uzasadnione m. in. w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2022 r., sygn. akt IV KK 590/21; 14 czerwca 2022 r., sygn. akt III KK 524/21; 26 stycznia 2023 r., sygn. akt V KK 405/22 czy 27 października 2023 r., sygn. akt I KK 92/23. Argumentów tych nie ma potrzeby powtarzać w tym miejscu, wystarczające jest odesłanie do wskazanych judykatów.

Konsekwencją takiego ukształtowania bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. przez uchwałę trzech izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. jest ciążyący na podmiocie odwołującym się do stanowiska interpretacyjnego wskazanego w tej uchwale obowiązek wykazania konkretnych okoliczności mogących w niepowtarzalnym układzie faktycznym i procesowym sprawy przekładać się na zdolność zachowania bezstronności i niezawisłości sądu orzekającego w danej sprawie. Oznacza to, że powinnością procesową autora skargi na wyrok sądu odwoławczego było sprecyzowanie okoliczności stanowiących podstawę do formułowania ocen o zniesieniu przymiotów bezstronności i niezawisłości sądu orzekającego w danej sprawie przez wskazanie w jaki sposób w konkretnych realiach procesowych orzekanie przez sąd odwoławczy z udziałem sędziów powołanych przez Prezydenta RP w wyniku przedstawienia wniosku o nominację na urząd sędziego przez Krajową Radę

Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Takich okoliczności autor skargi na wyrok sądu odwoławczego (marginesowo godzi się wskazać, że chodzi o podmiot profesjonalny – adwokata) nie wskazał. Ograniczył się on do dołączenia do pisma procesowego kopii dwóch uchwał Krajowej Rady Sądownictwa (w przedmiocie powołania na stanowiska sędziowskie sędziów J.P. i sędziego M.F.), stwierdzenia, że cyt.: „wadliwa procedura sama w sobie rodzi wątpliwości co do bezstronności sędziów, a nawet pozwala formułować tezę o braku takiej bezstronności” oraz wskazania (por. także kopię poparcia kandydatury na *k. 16 akt*), że udzielenie przez sędziego poparcia kandydaturze sędziego do Krajowej Rady Sądownictwa cyt.: „(...) dotyczyło zaś powszechnie znanej Sędzi, która pełniła wówczas funkcję Prezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, a następnie została w 2022 r. wybrana przewodniczącą Krajowej Rady Sądownictwa”.

Co do stanowiska autora skargi na wyrok sądu odwoławczego, że „wadliwa procedura sama w sobie rodzi wątpliwości co do bezstronności sędziów” to stanowi ono wyraz zignorowania wyraźnych zapatrywań powołanej już wyżej uchwały trzech izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., z których wynika, że do zmaterializowania się bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. dochodzi wówczas, gdy wadliwość procesu powołania [sędziego sądu powszechnego] prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

W skardze na wyrok sądu odwoławczego nie wskazuje się, czy proces powołania sędziów był wadliwy i jak „w konkretnych okolicznościach” miałby prowadzić do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności. Wskazanie na udzielenie poparcia sędziemu-kandydatowi do Krajowej Rady Sądownictwa należałoby ulokować w konkretnym układzie procesowym i faktycznym, tj. wskazać, w jaki sposób fakt udzielenia takiego poparcia przełożył się na brak bezstronności i niezawisłości przy orzekaniu w przedmiocie zarzutu popełnienia przestępstwa

oszustwa polegającego na tym (zarzut pkt. I aktu oskarżenia), że oskarżony w okresie od stycznia 2012 r. do 23 marca 2012 r. w R. , w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził A. Z. i M. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie odpowiednio: 104.400 zł (sto cztery tysiące czterysta złotych) i 4.800 zł (cztery tysiące osiemset złotych) za pomocą wprowadzenia ich w błąd co do zamiaru przeznaczenia ww. kwoty na zapobieżenie sprzedaży przez licytację publiczną gospodarstwa rolnego A. Z. w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. R. M. do sygnatury akt II KM 900/09. Czy okoliczności udzielenia poparcia sędziemu mają związek z prowadzonym postępowaniem przez Komornika Sądowego przed Sądem Rejonowym w R. R.M.? Czy osoby pokrzywdzonych A. Z. i M. Z. albo oskarżonego pozostają w jakimś związku z Krajową Radą Sądownictwa i udzieleniem poparcia jednemu z jej członków przez sędziego orzekającego w składzie sądu odwoławczego w tej sprawie? Na te pytania autor skargi na wyrok sądu odwoławczego nie tylko nie odpowiedział, ale nawet ich nie postawił, zastępując rygorystyczne wymogi argumentacyjno-dowodowe w zakresie stawiania zarzutów osnutych na podniesieniu uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nawiązującego do postępowania awansowego nakładane przez orzecznictwo Sądu Najwyższego, na które się powołał, arbitralnym i nie znajdującym oparcia w judykaturze najwyższego organu władzy sądowniczej twierdzeniem, iż cyt.: „wadliwa procedura sama w sobie rodzi wątpliwości co do bezstronności sędziów”.

Godzi się wreszcie wskazać na to, że uchwała Sądu Najwyższego, na którą powołuje się obrońca w skardze na wyrok sądu odwoławczego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego sygn. I KZP 2/22) najwyższego zapadła w dniu 2 czerwca 2022 r. Sprawa z apelacji wniesionej przez pokrzywdzonego przeciwko wyrokowi Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z dnia 9 maja 2023 r., sygn. II K 1052/18/N została przydzielona do losowania przez System Losowego Przydziału Spraw w dniu 13 września 2023 r. (*k. 611 akt*), zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy apelacyjnej zostało wydane w dniu 13 października 2023 r. (*k. 613 akt*). Ani po wyznaczeniu składu orzekającego w postępowaniu odwoławczym, ani w trakcie samej rozprawy apelacyjnej (protokół

rozprawy odwoławczej z dnia 11 grudnia 2023 r., k. 678-679 akt) ani oskarżony R. S. , ani jego obrońca nie sygnalizowali wadliwości składu w przyznaniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ani też nie zgłaszali wniosków o wyłączenie sędziów, do czego w sposób wyraźny upoważniała ich powoływana obecnie przez autora skargi na wyrok sądu odwoławczego uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego sygn. I KZP 2/22. Może to świadczyć o tym, że formułowanie na obecnym etapie postępowania zarzutu zmierzającego do uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ma wyłącznie instrumentalny charakter.

Co się zaś tyczy podniesionego w skardze na wyrok sądu odwoławczego zarzutu naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie w części wyroku sądu pierwszej instancji mimo braku ku temu przesłanek, a w szczególności bez uzupełnienia postępowania dowodowego, co do wysokości roszczeń egzekwowanych wobec A. Z. na dzień, gdy rozpoczął odbywanie kary pozbawienia wolności oraz jakie były losy tytułów wykonawczych w sprawie A. Z. po licytacji i jaką korespondencję doręczył mu komornik w okresie pobytu w zakładzie karnym, to jest on bezzasadny. Przypomnieć w tym miejscu należy, że skarga kierowana przeciwko wyrokowi odwoławczemu o charakterze kasatoryjnym nie może być traktowana — co należy silnie zaakcentować już w tym miejscu — jako surogat zwyczajnego środka odwoławczego czy stanowić wehikuł procesowego wykorzystywanego jako platforma dla podnoszenia innych zarzutów, niż nawiązujące do naruszenia przepisów wskazanych w art. 539a § 3 k.p.k. Nie służy ona bowiem ponownej weryfikacji zarzutów wyartykułowanych w zwyczajnym środku odwoławczym czy sanowaniu innych uchybień, których ewentualnie dopuścił się sąd odwoławczy. Jak trafnie podnosi się w orzecznictwie „Sąd Najwyższy, jako organ procesowy powołany - w myśl przepisów rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego - do rozpoznawania skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego, nie jest organem uprawnionym do dokonywania własnej oceny, ani zasadności zarzutów podnoszonych w apelacjach stron do których odnosi się ten zaskarżony wyrok, ani też do przeprowadzania analizy poprawności argumentacji zaprezentowanej w związku z tymi zarzutami przez sąd odwoławczy” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2020 r. sygn. V KS 19/20, SIP «Lex» nr 3127136). W innym judykacie uznano, że cyt.: „postępowanie w trybie

skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy do dublowania przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest tylko stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2019 r. sygn. II KS 8/19, SIP «Lex» nr 2683385).

Przesłanki, których zmaterializowanie się obliguje sąd odwoławczy do wydania orzeczenia kasatoryjnego i przekazania sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji zostały określone w treści art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. Ustawa postępowania karnego wymienia wśród nich wystąpienie którejkolwiek z bezwzględnych przyczyn odwoławczych wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., niezbędność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego oraz konieczność procedowania przez sąd odwoławczy w sposób zgodny z dyspozycją reguły *ne peius*, która ogranicza procesową dopuszczalność wydania przez sąd *ad quem* orzeczenia skazującego w układzie procesowym, w którym sąd pierwszej instancji uniewinnił oskarżonego.

W ramach kontroli prowadzonej przez najwyższą instancję sądową w postępowaniu zainicjowanym skargą na wyrok sądu odwoławczego badane jest orzeczenie kasatoryjne objęte skargą na wyrok sądu odwoławczego (art. 539a § 1 k.p.k.), które poddawane jest weryfikacji wyłącznie poprzez pryzmat uchybień wskazanych w przepisie art. 539a § 3 k.p.k. i dokonanie analizy, czy mimo tego że warunki te się nie zmaterializowały i w konsekwencji brak było podstaw do orzekania kasatoryjnego, to sąd *ad quem* wadliwie wydał tego typu orzeczenie. Poddając analizie zaskarżone orzeczenie sądu odwoławczego z tej perspektywy Sąd Najwyższy nie przeprowadza jednak kontroli o charakterze apelacyjnym, to jest nie bada ponownie zasadności sformułowanych w zwyczajnym środku odwoławczym zarzutów ani nie kontroluje orzeczenia sądu drugiej instancji pod kątem istnienia ewentualnych innych uchybień procesowych o charakterze apelacyjnym, lecz weryfikuje, czy w istocie doszło do zmaterializowania się — oraz wyartykułowania tego przez sąd przeprowadzający kontrolę apelacyjną —

przesłanek prawnych uzasadniających wydanie orzeczenia kasatoryjnego taksatywnie wymienionych w treści przepisu art. 539a § 3 k.p.k.

Chodzi zatem o dokonanie weryfikacji, czy sąd odwoławczy nie tylko w formalnie, ale także w sposób merytorycznie uzasadniony wydał orzeczenie kasatoryjne i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi *meriti*. W niniejszej sprawie tak było. Nie chodzi tu tylko o to, że sąd ten w sposób wyraźny inwokując jedną ze wskazanych w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. przesłanek wydania orzeczenia kasatoryjnego (niedopuszczalność wydania orzeczenia skazującego przez sąd odwoławczy w układzie, w którym oskarżony został przez sąd orzekający *in merito* uniewinniony), lecz o to, że w pisemnych motywach zaskarżonego obecnie skargą na wyrok sądu odwoławczego wyroku sądu drugiej instancji przedstawiono argumenty, które w efekcie doprowadziły ten sąd do uznania, że cyt.: „[p]rawidłowa ocena dotychczas zebranych dowodów (o tym w punkcie 3.1.) prowadzi do wniosku, iż prawdziwa jest wersja pokrzywdzonego A. Z., co by jednak wiodło do odmiennego rozstrzygnięcia zarzutu z punktu 1 aktu oskarżenia, a tym samym do skazania oskarżonego, co nie jest możliwe w instancji odwoławczej, skoro w I instancji zapadł wyrok uniewinniający (art. 454 § 1 kpk)” (sekcja 5.3.1.4.1. uzasadnienia formularzowego wyroku sądu odwoławczego).

Sąd Okręgowy w Krakowie dokonał odmiennej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów osobowych i — eksplikując swoje stanowisko w sposób zgodny z wymogami kodeksowych dyrektyw swobodnej oceny dowodów — doszedł do innego stanowiska odnośnie odpowiedzialności karnej oskarżonego. Zaprezentowana przez sąd *ad quem* w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 grudnia 2023 r. kompleksowa ocena wyjaśnień oskarżonego, pokrzywdzonych oraz zeznań świadków harmonizowała z dyrektywą skodyfikowaną w przepisie art. 7 k.p.k. i upoważniała ten organ do finalnego uznania, że R. S. jest winny zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. I części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z dnia 9 maja 2023 r.

W każdym razie w skardze na wyrok sądu odwoławczego poza przywołaniem tez z orzecznictwa najwyższej instancji sądowej brak jest jakichkolwiek argumentów odnoszących się do sposobu dokonania oceny dowodów przez sąd odwoławczy mogących w sposób skuteczny wniosek taki podważyć.

Twierdzenie autora skargi na wyrok sądu odwoławczego, że w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego cyt.: „(...) brak wyraźnej argumentacji, że na podstawie już zgromadzonego w sposób prawidłowy materiału dowodowego, nie ma możliwości utrzymania wyroku uniewinniającego” nie znajduje potwierdzenia w treści pisemnych motywów wyroku sądu *ad quem*. Organ instancji odwoławczej w sposób szczegółowy przedstawił wszechstronną ocenę całego zgromadzonego do tej pory materiału dowodowego, na której oparł twierdzenie o konieczności przyjęcia tezy o sprawstwie oskarżonego w zakresie czynu z pkt. I-go aktu oskarżenia (sekcja 3.1 uzasadnienia formularzowego wyroku), argumentując, że prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do wniosków przeciwnych, niż te wywiedzione przez sąd orzekający *in merito*. Zastosowanie w takiej sytuacji musiała mieć dyspozycja przepisu art. 454 k.p.k.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego-Sądu Okręgowego w Krakowie wniesioną przez obrońcę R. S. należało więc w konsekwencji oddalić, zaś kosztami postępowania nadzwyczajnozaskarżeniowego związanymi z postępowaniem zainicjowanym skargą obciążyć oskarżonego.

[J.J.]

[ms]